Poštnina plačana v gotovini.

Leto LXXII., št. 90a — Ljubljana, četrtek 20. aprila 1939 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO LJUBLJANA, Knaflјeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Pred sestankom nemškega državnega zbora:

V pričakovanju velikih odločitev

Mednarodna napetost je nekoliko popustila, ker za prihodnje dni ne pričakujejo neposredne nevarnosti oboroženih spopadov, vendar pa zapadne sile z vso naglico nadaljujejo svoje vojaške priprave za vsak primer

London, 20. aprila. br. Komentarji nemškega in italijanskega tiska o Rooseveltovi poslanici Hitlerju in Mussoliniju niso zbudili v političnih in diplomatskih krogih upanja, da bi se mogli vsi mednarodni problemi rešiti na miren način s sporazumom na splošni mednarodni konferenci, vendar pa je napetost v toliko popustila, ker vsaj za prihodnje dni ne računajo z možnostjo kakih nepričakovanih oboroženih spopadov, tem manj, ker na oficielnih mestih Nemčije in Italije še niso podali nobenih izjav glede pobud predsednika Zedinjenih držav. Vse čaka na izjave, ki jih bosta podala kancelar Hitler na seji nemškega državnega zbora 28. aprila, in min. predsednik Mussolini istega dne na seji velikega fašističnega sveta. Šele tedaj bo mogoče točneje presoditi, kako se bodo nadalje razvijali mednarodni odnošaji.

Medtem se delo angleške in francoske diplomacije živahno nadaljuje. Do dneva, ko bo Hitler v državnem zboru podal svoje izjave, bo tudi že znano, kakšno stališče je zavzela Rusija glede na angleške predloge za vojaško pomoč v primeru oboroženega spopada, in bodo razčiščeni tudi odnošaji z drugimi državami.

Ne glede na diplomatsko akcijo nadaljujejo zapadne velesile z vso naglico svoje vojaške priprave. Zlasti je tesno sodelovanje njihovih pomorskih sil. Dogodki so pokazali, da so si zapadne velesile že razdelile področja na oceanih za varstvo svojih interesov. Dočim je večina ameriškega vojnega brodovja odplula na Pacifik, da razbremeni tamkaj Anglijo in Francijo pri zaščiti njunih kolonij in interesov, se je večina angleškega vojnega brodovja zbrala v vzhodnem delu Sredozemskega morja, večina francoskeoa vojnega brodovja pa v zapadnem delu. Velike skupne vaje angleške in francoske mornarice bodo te dni tudi ob Egiptu v bližini Sueškega prekopa. Zapadne sile so torej na straži in pripravljene za vsak primer.

Ojačenje angleške posadke v Gibraltarju

LONDON, 20. aprila. br. Transportna ladja, na kateri sta bila dva bataljona angleške regularne vojske, namenjene v Palestino, je prejela nalog, da se za nekaj dni ustavi v Gibraltarju. V soboto bo krenil v Gibraltar bataljon waleške garde. Ko bodo prispeli tja, bo ladja nadaljevala svojo pot proti Haifi.

V Gibraltarju so sedaj dva francoska dreadnougtha, 3 križarke, 9 rušilcev ter 1 angleški rušilec.

V Londonu zbirajo zaloge živil

London, 20. aprila. e. V Londonu je bila izdana naredba, da morajo vse pekarne nabaviti velike zaloge moke in da morajo ostati te zaloge stalno nedotaknjene. Za to bodo dobili posebne nagrade od vlade. Posebna navodila o tem, koliko morajo imeti zaloge moke, bodo dobile pekarne danes ali jutri. Gre za ogromna naročila moke. Vse to daje povod za mnenje, da Anglija niti najmanj ni na čistem o tem, kaj se bo zgodilo v teku tedna.

Italijanski vojaški ukrepi

LONDON, 20. aprila. br. V spodnji zbornici je včeraj popoldne državni podtajnik v državnem ministrstvu Buttler na vprašanje nekega opozicijskega poslanca o stanju italijanske vojske v Italiji, Libiji in na Dodekaneških otokih dejal, da ne more podati nobenih podrobnih podatkov. Število vojaštva v Italiji se je v zadnjem času znatno povečalo. Isto velja tudi za italijanske čete na Dodekaneških otokih, kar pa se tiče italijanske vojske v Libiji, razpolaga z podatki, ki jih je objavil 8. marca.

Vznemirjeni Islandci

Washington, 20. aprila AA. (Havas) Ministrstvo za zunanje zadeve objavlja, da ni treba pripisovati nobenega pomena temu, da se Islandija ne nahaja na listi držav, ki jih je omenil Roosevelt v svoji poslanici. Islandija se ne nahaja na evropskem kontinentu niti v bližini Evrope.

Ogromen kredit za Panamski kanal

Washington, 20. aprila AA. Parlamentarni odbor za trgovsko mornarico je sprejel zakonski načrt, s katerim se odobrava vladi kredit v znesku 277 milijonov dolarjev (10 milijard dinarjev) za razširitev in popravo Panamskega prekopa. Ta dela bodo služila istočasno za ojačenje obrambe prekopa.

Lindbergh inspektor vojnega letalstva v USA

Washington, 20. aprila AA. (Reuter). Vojni minister Woodring je izjavil, da bo polkovnik Lindberg, ki se je nedavno vrnil iz Evrope, poklican v aktivno službo. Lindbergh bo dodeljen poveljstvu letalstva kot inspektor ameriškega vojnega letalstva.

Prvi Mussolinijev odgovor na Rooseveltovo poslanico

Izjave italijanskega min. predsednika v odboru za svetovno razstavo v Rimu l. 1942

Rim, 20. aprila e. Na seji upravnega odbora, ki organizira rimsko svetovno razstavo v l. 1942, je imel min. predsednik Mussolini ob 11.15 dopoldne govor, v katerem je v splošnih potezah odgovoril tudi na Rooseveltovo poslanico. Med drugim je izjavil:

Na današnjem svečanem sestanku se izpolnjuje prvi akt velike mobilizacije, ki pa naj nikar ne alarmira po tonu te besede onih, ki jih popada histerizem današnjih dni. Gre za civilno mobilizacijo, miroljubno, brez orožja, za mobilizacijo 15 tisoč delavcev, ki bodo izvršili sistematski napor in koordinirali vse nacionalne energije za prireditev razstave l. 1942. Če bi imeli kakšen napadalni namen, se ne bi posvetili zgodovinskemu delu, ki bo imelo tako izreden obseg, kakor bo ta univerzalna razstava, ne bi pozvali k sodelovanju narodov, izmed katerih so mnogi s svojim pristankom dokazali, kako gledajo na razvoj dogodkov v smislu naših idej. Če smo se kljub viharnim časom upali pričeti in če nadaljujemo sedaj pogumno svoje delo, se mora smatrati to za dobro znamenje, da ne nameravamo nikogar napasti. Zato je neupravičen in neutemeljen sleher ni poizkus, da bi se države osi Rim—Berlin postavile na zatožno klop. Nič pa ni bolj absurdno, kakor postavljati vprašanje 10letnih garancij, pri tem pa delati piramidalne zemljepisne napake, kakor jih morejo napraviti le individui, ki imajo najbolj nemogoče nepoznanje evropskih stvari. Kar se tiče konferenc, ki se zopet ventilirajo, in zatrjevanj, da bodo Zedinjene države sodelovale kakor običajno kot opazovalec, so nam dale naše izkušnje prebridke rezultate. Čim večje je število konferenčnikov, tem bolj negotov je uspeh.

Če se bo dal kakšen odgovor na Rooseveltovo poslanico ali ne, trenutno ni odločilno, porabiti pa sem hotel priliko, da ponovno naglasim, da je politika osi politika, ki je osnovana na kriteriju miru. V tem okviru je dalo italijansko-nemško sodelovanje že mnogo dokazov in zato je treba pripraviti do molka razširjevalce vseh katastrofalnih govoric, profesionalne fataliste, ki z veliko zastavo zakrivajo svoj strah, onemogio sovraštvo in svoje interese, ki so več ali manj neopravičljivi.

Mi se ne pustimo vplivati po nikaki tiskovni kampanji, po nikakih katastrofalnih govoricah, po nikakih brzojavkah ali poslanicah, mi čutimo, da je naša vest mirna, a tudi vemo, da bomo z lastnimi sredstvi lahko branili svoj mir.

Svoj govor je zaključil Mussolini s poudarkom pomena rimske razstave, ki naj postane olimpijada civilizacije. Italija bo, še preden potečejo tri leta do njene otvoritve, postavila pri Treh fontanah stavbe, ki jih Petrova bazilika ne bo zasenčila. Vsak Italijan se mora zaradi tega čutiti osebno odgovornega za uspeh te demonstracije italijanske kulture.

Kitajska ofenziva proti Kantonu

Kitajske čete so oddaljene od mesta samo še nekaj kilometrov

Honkong, 20. aprila. br. Kitajci se od vseh strani čim dalje bolj bližajo Kantonu. Japonci so se pričeli umikati v mesto. Kitajske predstraže so le še 15 km oddaljene od kantonskih predmestij. Kitajci kontrolirajo tudi že progo Kanton—Kaolung—Honkong. Polotok Kaloung so kitajske čete že zavzele. Na ozemlju, ki so ga Kitajci v zadnjih dneh zopet osvojili živi več milijonov prebivalcev.

Po japonskih vesteh je računati na južnokitajski fronti z japonsko protiofenzivo. Japonsko brodovje je včeraj pričelo obstreljevati kitajske postojanke na obali ob portugalski koloniji Macao. Bržkone nameravajo Japonci izvršiti nov prodor proti Čenšinu.

Ofenziva v Šansiju ni uspela

Tokio, 20. aprila br. Agencija Domej pravi, da se je kitajska ofenziva v jugozapadnem Šansiju izjalovila. V tej ofenzivi je sodelovalo pet kitajskih divizij.

Zopet atentat v Šanghaju

Šanghaj, 20. aprila br. Generalni tajnik mestne občine in vodja šanghajskega zunanjepolitičnega oddelka, Hoan Sieng, ki je simpatiziral z Japonci, je bil v torek ubit. Atentatorji so mu vtaknili v žep listek, na katerega so napisali, da so ga ubili, ker je izdal interese kitajske domovine.

Rooseveltov poziv Japonski

Tokio, 20. aprila. o. Po informacijah iz Washingtona je Roosevelt pripravil sličen poziv za Japonsko kakor ga je poslal pred dnevi Nemčiji in Italiji. Roosevelt je nameraval to storiti že tedaj, ko je poslal svoji brzojavki Hitlerju in Mussoliniju, vendar pa je svojo namero iz taktičnih razlogov odgodil, ker so prav onega dne prenesli truplo v Washingtonu umrlega japonskega poslanika na ameriško križarko, da ga prepelje na Japonsko. Vendar pa bo ta poziv odposlan najkasneje do konca meseca, torej nekako v istem času, ko bo govoril Hitler v nemškem državnem zboru. Roosevelt namerava v svojem pozivu Japonski predlagati rešitev vseh spornih zadev in nerešenih vprašanj na Daljnem vzhodu s pomočjo posebne pacifiške konference, na kateri naj bi se rešile definitivno vse zadeve za daljšo dobo let.

Sestanek v Benetkah

Italijanska akcija za zbližanje Madžarske in Jugoslavije

BENETKE, 20. aprila. e. Za sestanek jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića in italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana v Benetkah, ki bo 22. aprila, so priprave v polnem teku. Sestanek bo v palači Frini, kjer sta se l. 1933 sestala Hitler in Mussolini. Zaradi tega sestanka je odpotoval v Rim tudi prefekt Julijske krajine, da dobi vsa potrebna navodila. Jugoslovenski poslanik v Rimu dr. Boško Hristić se je na poti iz Rima v Beograd tudi zadržal v Benetkah, da pripravi vse potrebno. V Benetke bosta spremila dr. Cincar-Markovića italijanski poslanik v Beogradu Mario Indelli in jugoslovenski poslanik v Rimu dr. Hristić. Grof Ciano bo prispel v Benetke v soboto zjutraj z letalom in bo takoj odšel na postajo Santa Lucia, kjer bo sprejem jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića.

Madžarska pričakovanja

BUDIMPEŠTA, 20. aprila. e. V madžarskih političnih krogih pripisujejo izreden pomen razgovorom italijanskih in madžarskih državnikov v Rimu. Pričakujejo, da bo rimski sestanek znova ojačil os Rim-Berlin in zboljšal položaj v srednji Evropi. Vprašanja, o katerih razpravljata Mussolini in Ciano s Telekyjem in Csakyjem so po mnenju tukajšnjih političnih krogov naslednja:

1. madžarski politični, kulturni in gospodarski odnošaji z Italijo,
2. odnošaji Madžarske napram osi Rim-Berlin,
3. stališče Madžarske glede protikomunističnega pakta,
4. odnošaji Madžarske napram Jugoslaviji,
5. odnošaji Madžarske napram Rumuniji.

Glede odnošajev napram Jugoslaviji mislijo, da se bodo še bolj zboljšali. V zvezi s tem poudarjajo, da sta v svojih zdravicah Mussolini in Teleky z velikimi simpatijami govorila o Jugoslaviji, kar smatrajo kot znak novega sporazuma med Madžarsko in Jugoslavijo. Za odnošaje z Rumunijo pričakujejo absolutno normalizacijo. Zato poudarjajo, da bodo k temu mnogo tudi pripomogli razgovori Gafenca v Berlinu. Splošno je prepričanje, da bo po rimskih razgovorih in po razgovorih Gafenca v Berlinu nastala popolnoma nova doba v odnošajih med Madžarsko, Rumunijo in Jugoslavijo in sicer v svrho ohranitve miru v tem delu Evrope.

Gafencovi razgovori v Berlinu

BERLIN, 20. aprila. e. Kakor se je moglo zvedeti, je Gafencu pokazal razpoloženje, da se med Nemčijo in Rumunijo v najkrajšem času nadaljujejo razgovori o trgovinskih vprašanjih, da bi se gospodarski odnošaji med obema državama čim bolj poglobili in postali še bolj intenzivni. Gafencu je v teh razgovorih zastopal stališče, da želi Rumunija v vsakem primeru in v vseh okoliščinah ohraniti popolno nevtralnost. V nemških kakor tudi v rumunskih krogih poudarjajo, da so razgovori Gafenca s predstavniki Nemčije potekali popolnoma zadovoljivo. Nekateri zatrjujejo, da je Gafencu sporočil Ribbentropu stališče, ki ga zavzema Poljska, vendar pa niti v Berlinu niti v Varšavi ne potrjujejo, da bi mu Beck poveril kako posebno misijo. Precejšnjo pozornost so zbudile tudi vesti, da se je Gafencu s Hessom razgovarjal o položaju nemške manjšine v Transilvaniji. Nemški krogi priznavajo, da se Nemcem v Rumuniji ne gode nikake krivice in da ni bila Nemčija zaradi njih nikoli v sporu z Rumunijo.

Sprejem v rumunskem veleposlaništvu

BEOGRAD, 20. aprila. e. Rumunski veleposlanik Cadera in njegova soproga sta priredila včeraj popoldne prvi veliki svečani sprejem v rumunskem poslaništvu. Sprejemu so prisostvovali prvi adjutant Nj. Vel. kralja general Hristič, vsi člani diplomatskega zbora v Beogradu, mnogi visoki državni funkcionarji, predstavniki vojske ter najpomembnejših znanstvenih, umetniških in gospodarskih krogov, kakor tudi zastopniki domačega in tujega tiska.

Pogajanja o Gdansku

Rim, 20. aprila b. Nekateri današnji italijanski listi, med njimi »Giornale d'Italia« in »Corriere della Sera«, doznavajo iz Berlina, da bo med Poljsko in Nemčijo v kratkem dosežen sporazum, ki bo Nemčiji izročil svobodno mesto Gdansk. Po informacijah istih listov iz Varšave so baje tajno že v teku zadevna pogajanja v poljski prestolnici. Iz tega bi se dalo po sodbi italijanskih listov sklepati, da je Berlin ponovil svoje zahteve glede Gdanska in avtomobilske ceste preko poljskega koridorja ter ureditve položaja manjšin v obeh državah, ki so jih pred kratkim na merodajnih mestih demantirali. Enako vest objavljajo nekateri drugi listi po agenciji »United Press«.

Sidor odstopil

Bratislava, 20 aprila w. Dosedanji notranji minister Sidor je odstopil ter je vlada njegovo ostavko sprejela. Posle notranjega ministrstva bo začasno vodil namestnik predsednika vlade dr. Tuka. Po uradnem poročilu bo Sidorju poverjena »višja funkcija« ter bo bržkone imenovan za zastopnika Slovaške kje v inozemstvu.

Vpoklici letalcev na Švedskem

Stockholm, 20. aprila br. Švedska vlada je odredila, da se vpokličejo letalski rezervisti letnikov 1914 in 1915. V vojaški službi bodo pridržani mesec dni. Kader švedskih letalcev se bo tako povečal za 14.000 mož.

Delavci in nameščenci!

Združene svobodne strokovne organizacije sklicujejo za nedeljo dne 23. aprila 1939 skupno zborovanje vsega delavstva in nameščenstva Ljubljane in okolice, ki se bo vršilo v veliki dvorani hotela Miklič (Metropol) nasproti glavnega kolodvora ob 9. uri dopoldan.

Združene delavske in nameščenske strokovne organizacije

Politični obzornik

Stanje pogajanj za sporazum

Kakor je znano, sta se v ponedeljek ponovno sestala ministrski predsednik Cvetković in dr. Vladko Maček, da nadaljujeta pogajanja za rešitev hrvatskega vprašanja. Po ponedeljkovem sestanku so bila pogajanja začasno prekinjena in se bodo predvidoma nadaljevala prihodnjo soboto. O teh pogajanjih piše »Obzor«: »Cvetković in dr. Maček sta pričela konkretno razpravo o vprašanjih, ki sta jih pretresala, in se bosta še tekom tega tedna ponovno sestala v svrho, da ugotovita, kateri izmed predlogov, ki sta jih vročila drug drugemu v proučevanje, so sprejemljivi. Za enkrat bi bilo še prenagljeno objaviti vsebino teh predlogov. Zadostovalo bo, ako povemo, da sta dr. Maček in Cvetković izročila drug drugemu več alternativnih predlogov, o katerih pa bomo mogli obširno spregovoriti šele, ko bodo pogajanja definitivno zaključena. Za sedaj lahko omenimo samo to, da vsi predlogi predvidevajo izvršitev sprememb v okviru sedanje ustave. O samem postopku, s katerim bi se naj oživotvoril sporazum, bodo potem, ko bosta Cvetković in dr. Maček zaključita pogajanja, obveščene Samostojno-demokratska stranka, tri skupine združene srbijanske opozicije in JNS ter povabljene, da sodelujejo v novi kombinaciji. O tem pa bomo mogli natančneje pisati šele, ko bo končno dosežen sporazum o bistvu problemov, ki se sedaj proučujejo. Zdi se, da ni računati s tem, da bi imenovane tri skupine UO in JNS ne pristale na pogodbo, ki jo bosta sklenila Cvetković in dr. Maček ... Saj so prvaki UO in JNS opetovano poudarjali, da imajo v vidu samo državni interes in da bodo oni pristali na vsak sporazum, ki bi ga dr. Maček sklenil s predstavniki vlade. Povsem pa je razumljivo, da se UO in JNS živo zanimata za pogajanja med dr. Mačkom in Cvetkovičem, pred vsem pa o njih rezultatu. Sicer pa tudi dr. Maček nikakor nima namena, da bi postavil UO in JNS pred gotovo stvar. Po želji dr. Mačka je te dni odpotoval v Beograd Večeslav Vilder, ki bo obvestil prvake UO in JNS o sobotnih in ponedeljkovih razgovorih dr. Mačka in Cvetkovića, posebno pa o predlogih, ki se sedaj proučujejo. Končno je treba v zvezi s stališčem UO in JNS ugotoviti, da bodo ob zaključku hrvatski, srbski in slovenski volilci pozvani, da izreko svoje mnenje o sklenjenih dogovorih... Morda že koncem tega tedna bo znan rezultat proučevanj gori imenovanih predlogov. In naj bo ta rezultat takšen ali drugačen, eno je gotovo, da bo to velikega političnega pomena ...«

„Poslovni človek"

Radoje Kneževič je napisal in izdal v biblioteki »Politika i društvo« brošuro »Kroz srednju školu«. V tej knjižici se nahaja tudi ta-le odstavek:

»... In prišla je vojna, narodi so se zgrabili. V tem sovražnem metežu so se do iznemoglosti uveljavljale vse žive energije. Borba na življenje in smrt je prebudila in razvila davno uspavane pradedovske nagone. Sila je zagospodarila na svetu. Nato se je rodil mir s polno težnje po spokojnem življenju. Toda od vojne je ostal in se vedno mogočneje razvijal kult sile, klanjanje pretkanosti in kot logična posledica tega omalovaževanje duhovnega življenja. Ono, kar so imeli narodi najboljšega v sebi, kar je bilo v naponu ustvarjanja, je pokrilo krvava razbojišča. Oni pošteni in čestiti, ki so preživeli vojno, so bili prestari, premladi ali po ogromni večini radi prestanega trpljenja telesno in duševno izčrpani. V razburkanih razmerah po letu 1918., v razmerah, ki jih je neki pesnik primerjal motnim rekam, ki, kadar narastejo, spravijo vse smeti na površino, so si priborili prvo besedo oni zdravi in dobro rejeni, ki vojne niso niti videli, oni, ki so delali kupčije in hranili vojaka-borca s peskom ali v najboljšem primeru kot zaledniki poslušali daljno grmenje topov. Pojavil se je tip poslovnega človeka, ki mu je dobro vsako sredstvo, samo da se obogati. V siromaštvu, ki je zajelo ves narod, je on edini imel denar. Ono obupniško koprnenje po uživanju, ki se je razvilo v prvih dneh po vojni, koprnenje, razumljivo pri onih, ki so bili na robu propasti in oropani vsega — je mogel najpreje in najlaglje izkoristiti poslovni človek. Tako se je pojavil, da bi kasneje prevladal in obvladal ves svet — poslovni človek!« —

Ciano in Göring v Španiji

London, 20. aprila o. »Daily Mail« poroča iz Burgosa, da pričakujejo prihod maršala Göringa in italijanskega zunanjega ministra Ciana k veliki vojaški paradi, ki bo 15. maja v Madridu. Pri tej paradi bo vodil italijanske čete general Gambarra, nemške čete pa baron Richthofen.

Borzna poročila.

Curih, 20. aprila. Beograd 10.—, Pariz 11.8075, London 20.87, New York 446.—, Bruselj 74.95, Milan 23.45, Amsterdam 236.75, Berlin 178.50, Sofija 5.40, Varšava 84, Bukarešta 3.25.

Težak položaj mariborskih obrtnikov

Šušmarstvo se vedno bolj širi — Konkurenca moške kaznilnice in mestnih podjetij

Maribor, 19. aprila

Maribor ni samo mesto delavcev, ampak tudi obrtnikov, ki je za delavstvom najštevilnejši stan naše obmejne prestolnice. Mariborskim obrtnikom ni bilo nikdar dobro in ugodno postlano. Pred vojno se je moral slovenski obrtnik boriti za obstanek in eksistenco s tujerodnim, oziroma tujerodno mislečim obrtništvom, ki je bilo deležno najrazličnejših ugodnosti in prednosti. V povojni dobi so sicer nastale nove prilike, vendar pa so se porajale tudi nove težave.

Predvsem se je razmahnilo šušmarstvo n avseh straneh. Vse obrtniške stroke imajo svoje težave s pojavi šušmarstva, proti kateremu se že precej dolgo zaman borijo. Predmet glavne pritožbe mariborskih obrtnikov, ki jo čuješ na vseh obrtniških sestankih in zborovanjih, je mariborska moška kaznilnica. Tu izdelujejo kaznenci najrazličnejše predmete, katerih izdelava spada v mizarsko, čevljarsko, krojaško stroko itd.

V zadnjem času pa se je pridružil tem težavam nov nedostatek. Gre za Mestna podjetja, proti katerih delovanju so se čule na raznih letošnjih obrtniških zborovanjih pikre pritožbe. Vzrok temu je okolnost, da Mestna podjetja svoje obratovanje vse bolj razširjajo in povečujejo. Tako se na primer dogaja, da se gotova obrtniška dela, kakor kleparska, ključavničarska, mizarska itd., sploh ne razpisujejo več, četudi so se takšna dela svojčas razpisovala in četudi so stroški proizvodnje v lastni režiji večji, kakor pa v izdelavi obrtniških specialistov. Seveda so se tem občutno prizadeti naši mariborski kleparji, ključavničarji, mizarji in drugi obrtniki, ki so imeli svojčas pri mestni občini lepe prilike za delo in zaslužek. Vsi ti se čutijo zaradi tega ogrožene v svoji eksistenci in vidijo v takšnem razširjenem ter povečanem obratovanju Mestnih podjetij največje šušmarstvo. Ukinitev te prakse bi bila nujno priporočljiva že zaradi tega, ker je obubožanost obrtniških slojev v Mariboru dosegla stopnjo, ki onemogoča 30 odstotkov mariborskih obrtnikov, da bi v redu ustrezali svojim davčnim in drugim obveznostim.

Mariborsko obrtništvo se proti tem in tudi drugim nedostatkom vztrajno in složno bori. Na vseh stanovskih zborovanjih opozarjajo mariborski obrtniki na svoj težak položaj. Mimo teh resnih opozoril ni mogoče. Pred dvema mesecema je bila na mestnem poglavarstvu posebna deputacija mariborskega obrtništva, ki se je mestnemu županu bridko potožila zaradi nove konkurenčne prakse, ki se v zadnjem času dosledno izvaja pri Mestnih podjetjih. Deputacija je dobila tedaj zadovoljiv odgovor, da bo predstavništvo mariborskega obrtništva dobilo pismen odgovor na svoje pritožbe. Do danes pa se žal ta obljuba ni izpolnila in tako se je obrtništvo spet znašlo v nejasnem položaju. Končno pa so se prilike razvile tako daleč, da je ob priliki nekega sestanka zagrozil zastopnik obrtništva v mestnem svetu, da bo položil svoj mandat mestnega svetnika, če se ne bodo upoštevale želje in prošnje obrtnikov.

Končno so predstavniki mariborskega obrtništva v tej borbi za obstanek niso vedeli drugače pomagati, ko da so sklicali posebno anketo, ki je bila posvečena razmotrivanju o problemih, katerih rešitev naj prinese našemu obrtništvu zadoščenje in olajšanje življenjskega ter poklicnega položaja. Na anketi so se slišale bridke pritožbe v zvezi s celotnim kompleksom šušmarstva. Nekateri udeleženci debate pa so opozarjali tudi na to, da votira mestna občina v svojem proračunu tako majhne prispevke za obrtniški in vajeniški dom, dočim se je vnesla v proračun 1939-40 za današnje prilike izredno velika postavka 100.000 din za neki stadion, ki bi ga Maribor z lahkoto pogrešal.

V zvezi s tem pa se je kritizirala tudi pretirano plačana reklama za Mestna podjetja, kar spet občutno tangira obrtništvo, ki se mora razen tega še zmerom boriti s hudo konkurenčnim tujerodnim oziroma tujerodno mislečim obrtništvom.

Ne bo težko ustreči obrtništvu, saj je to, kar pričakuje in zahteva, le njegova življenjska pravica. Obrtniki želijo, da se razpisujejo tudi vnaprej od strani mariborske mestne občine obrtniška dela. Tudi želijo, da se obratovanje Mestnih podjetij ne razširja preko potrebe ter da se vsa v poštev prihajajoča dela oddajajo domačim obrtnikom, ki so v težkih gospodarskih prilikah naše dobe itak usodno prikrajšani.

O vseh teh problemih je zbralo mariborsko obrtništvo izčrpen material, ki ga te dni po posebni deputaciji predloži mestnemu županu. Želeti je, da se te zadeve pravično uredijo, da se naši vrli obrtniki ne bodo čutili prizadete in ogrožene, ampak da bodo deležni dela, podpore, priznanja ter upoštevanja.

Poleg obrtnikov pa se oglašajo tudi trgovci gotovih strok, ki se takisto čutijo v svoji eksistenci prizadete zaradi razširjajočega se obratovanja oziroma poslovanja Mestnih podjetij. Predvsem gre za trgovce, ki se pečajo s prodajo bencina in olja, nadalje za trgovce, ki prodajajo električne naprave, inštalacijske tvrdke itd. V poštev prihajajoči trgovci so se združili proti temu in je v tej zadevi interveniral tudi mariborski trgovski gremij. Ves pritožbeni material so predložili pismenim potom mestnemu poglavarstvu, niso pa doslej prejeli nobenega odgovora. Čuje se, da pojde te dni k mestnemu županu tudi deputacija prizadetih trgovcev, ki bo izrazila željo, da se upoštevajo tehtni vzroki, ki jih navajajo v obrambo svojih življenjskih ter eksistenčnih interesov.

Prodaja mesa ob nedeljah in praznikih

Kako naj bi se uredila, da bi bile zadovoljne mariborske gospodinje

Maribor, 19. aprila

Iz vrst mariborskih gospodinj nam pišejo:

»Mariborske gospodinje se le redko oglašamo v javnosti. Naš delež je tiho delo, zatišje domačega ognjišča kjer potrpežljivo prenašamo skrbi ki jih nalaga gospodinjstvu sodobno življenje. Zaradi tega pa naj bi bila naša beseda tem bolj upoštevana, kadar prihajamo z njo pred javnost. Sedaj nam je pri srcu nova pereča zadeva.

Kakor znano so mariborske mesnice preko nedelj in praznikov zaprte. To je umljivo iz stališča, po katerem gre tudi mesarjem pravica do nedeljskega oziroma prazniškega počitka. Preko zimskih mesecev je bila zadeva iz vidika gospodinjskih interesov sprejemljiva, saj se meso v zimskem hladu lahko tudi za več dni ohrani v svežem, užitnem stanju. Z nastopom toplejšega vremena pa se je položaj nenadoma popolnoma spremenil. Nikogar ni od merodajnih, ki bi mislil na to, da je v toplejšem letnem času večini gospodinj nemogoče ohraniti meso v užitnem, svežem stanju. V Mariboru je silno majhen odstotek gospodinj, ki imajo n. pr. svojo hladilnico, kjer lahko shranjujejo v soboto nakupljeno meso preko nedelje. Če sedanje stanje še naprej traja, se bo pač zgodilo, da bomo morale mariborske gospodinje misliti na primerno samopomoč ker si je težko misliti, da bi servirale ob nedeljah in praznikih svojcem nemesno hrano. Na drugi strani pa ne uvidevamo, zakaj se mesarji stojničarji ob sobotah pop. dolgočasijo tam v Strossmajerjevem drevoredu, saj je le ozek krog mariborskih gospodinj, ki bi lahko šle v soboto dop. kupovat meso za soboto, za nedeljo pa v soboto pop. Razen tega je treba pomisliti, da je meso v vročih mesecih ob sobotah in dnevih pred prazniki izpostavljeno vročini in oblakom prahu, ki ga na sedanjem provizoričnem tržnem prostoru s pičlim, nezadostnim škropljenjem vse prepovršno, pomanjkljivo odstranjajo, tako da je prahu v precejšnji obilici po stojnicah kjer prodajajo meso, zelenjavo in druge pridelke. Ob teh se sprožuje problem higienično zdravstvene preureditve naših tržnih razmer.

Glede prodaje mesa ob nedeljah in praznikih pa imamo mariborske gospodinje poseben predlog, ki ga ob zadostni dobri volji ne bo težko uresničiti. Privoščimo vsakomur nedeljski in prazniški počitek. Gospodinje same pa. najbolje vemo, kaj je od dela upehanemu človeku nedeljski počitek. Žal se danes vse tesneje sklepa krog tistih, ki jim je dano uživati ta počitek. Nevzdržnost sedanjega stanja pri prodaji mesa pa zlasti sedaj ob nastopu toplejšega vremena nujno terja, da se ta zadeva primerno, pravično uredi. Po našem mnenju bi bilo najbolje, ko bi se sobotna popold. prodaja mesa na stojnicah v Strossmajerjevem drevoredu opustila. Pač pa naj bi se po točnem dogovoru uvedla ob nedeljah in praznikih posebna »dežurna« prodaja mesa, ki naj bi bila omejena na primerno število stojnic (2—4) in določen čas (morebiti le do 9 dop.). Vrstitev »dežurne prodaje naj bi šla po dogovorjenem turnusu, ki naj ga določijo v dogovoru z mestnim tržnim nadzorstvom mesarji sami. Na ta način bi bilo ustreženo nam gospodinjam mesarski uslužbenci pa bi bili v teku leta glede nedeljske-ga oz. prazniškega počitka razmeroma le redko prikrajšani.

Dobra volja bo z lahkoto pomagala k čim hitrejši, čim zadovoljivejši rešitvi tega perečega vprašanja. Prepričane smo, da bo naš upravičeni glas našel razumevanje ter upoštevanje tudi na drugi strani. Mariborske gospodinje bi bile celo pripravljene, revanžirati se za uvidevno ureditev nedeljske oz. prazniške prodaje mesa z večjim nakupom mesa. Kako bomo spravile to v skład z našim mesečnim proračunom, pa je gospodinjska tajna, ki je ne smemo izdati.

Poživljeno delovanje v vrstah JNS

Ustanavljajo se nove organizacije in poglabljajo se stiki med vodstvom in članstvom

Maribor, 19. aprila

Pomembno nacionalno politično delo vrši v duhu svojega vzvišenega programa ob naši meji Jugoslovenska nacionalna stranka. V zadnjem času se opaža poživljeno delovanje v vrstah JNS na posameznih obmejnih postojankah, v Mariboru in okolici. Ustanavljajo se nove organizacije JNS in se poglabljajo stiki med vodstvom in članstvom.

Nova občinska organizacija JNS se bo ustanovila v Selnici ob Dravi. V nedeljo 16. t. m. dopoldne je bil namreč v Hernahovi gostilni v Selnici lepo obiskan sestanek, ki ga je sklicala JNS. Po izčrpni razpravi so zborovalci sklenili, da se ustanovi v Selnici ob Dravi občinska organizacija JNS. Ustanovitev pripravlja poseben pripravljalni odbor, ki ima nalogo, da skliče po končanih predpripravah ustanovni občni zbor.

V soboto 22. t. m. ob 20. pa bo v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru redni letni občni zbor sreske organizacije JNS za Maribor mesto. Na dnevnem redu občnega zbora je tudi poročilo senatorja g. Ivana Puclja o političnih prilikah.

V nedeljo 23. t. m. ob 8. zjutraj bo pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah v gostilni Lovski rog redni letni občni zbor sreske organizacije JNS za srez Maribor levi breg. Tudi na tem občnem zboru bo poročal o političnem položaju senator g. Iv. Pucelj.

V nedeljo 23. t. m. ob pol 11. dopoldne bo pa pri Krambergerju pri Sv. Marjeti ob Pesnici redni občni zbor tamošnje občinske organizacije JNS. Po končanem zboru govori senator g. Ivan Pucelj o razvoju političnih prilik v naši državi.

Strankini somišljeniki se bodo zborov udeležili polnoštevilno.

Mednarodni položaj in spremembe posesti

Zakotni agenti znajo dobro izkoriščati sedanjo napetost in negotovost

Maribor, 18. aprila

Splošno znano je dejstvo, da se s prebujenjem narave pričenja prebujati tudi življenje ali promet s posestvi, novimi gradnjami itd. Letošnji izredni mednarodni položaj pa meče tudi na to polje sence svojega vpliva. Ta vpliv se kaže v negotovosti, nestalnosti in v posebnostih vsega prometa pri spremembah posestev. Promet se uravnava tako rekoč po vsakodnevnem ali tekočem razpoloženju zainteresiranih strank. Ta danes ponuja svojo posest tudi za slepo, drugi za pretirano ceno. A že jutri si ta in oni premisli in preklicuje ponudbo. Imata raje posestvo kakor denar. Drugi zopet ravno nasprotno: hite nalagat svojo gotovino v sigurna posestva ali podjetja raje v mestu, kakor na deželi. Največ pa je takih, ki s ponudbo in z nakupom raje — čakajo. Na kaj, tega sami ne vedo.

Ta negotovi položaj pa pridno ko še nikoli, zlorabljajo številni zakotni agenti, ki so na ta račun zapustili svojo pošteno obrt, ker jim te kupčije več nesejo. Imajo svojo izborno organizirano družbo, ki točno posluje že na kolodvorih, na cestah, po ulicah, v gostilnah, kavarnah, sploh vse povsod, kjer se nahaja več ljudi. Drugi zopet hodijo od hiše do hiše, bodisi, da še le poizvedujejo, bodisi da že ponujajo »svoje objekte«, zlasti one, ki jih preje ko vsi drugi izsledijo iz časopisnih oglasov. Seveda tega ne delajo zastonj. Pobirajo navadno izpočetka majhne zneske po 20, celo tudi le po 10 din za — »kolke«. Ker je na ta način osleparjenih čedalje več revežev, največ takih, ki izročajo za hvalisano dobro kupčijo svoj zadnji prihranek, so se začele tudi pristojne oblasti zelo zanimati za vse te sleparske kupčije — žal doslej brez posebnega uspeha. Treba bo storiti druge radikalnejše korake, se razume s pomočjo javnih oblastev, ki imajo na tem interes že radi davka, ki ga sleparji ne plačujejo.

Maribor, 14. aprila

Že skoro poldrugo leto trkajo na vrata naše države židje, ki beže iz svojih dosedanjih bivališč. Zlasti pred tedni je bil njihov naval v našo državo precej velik. Toda vseh, ki so hoteli v našo državo, niso obmejni organi pustili preko meje. Za naselitev Židov v naši državi obstojajo namreč gotovi predpisi in so potrebna dovoljenja, ki so si jih morali posamezni begunci popreje nabavili. Mnogo je bilo takih, ki so prosili in rotili naše obmejne organe, naj jih puste v našo državo. Vse pa je bilo zaman, ker to v smislu uredb, zakonov in predpisov ni bilo mogoče. Tako so morali številni židovski begunci zopet nazaj preko meje, od koder so prišli...

Danes dopoldne pa je službujoči stražnik opazil v bližini glavnega kolodvora nekega moškega, ki se je nekam čudno vedel in plašno gledal okoli sebe. Stražnik je stopil k njemu in ga legitimiral. Iz kazalo se je, da gre za Žida, nemškega državljana, ki je imel pravilen potni list. Na zadevno vprašanje, kam namerava in od kod je prišel, pa je odvrnil, da prihaja z Dunaja in da je namenjen v Beograd. Ko pa je stražnik pregledal potni list, je zaman iskal pečat naših obmejnih oblastev, iz katerega bi bilo razvidno, kdaj in kje je prekoračil našo mejo. Ker je obstojal sum, da je ilegalno prekoračil našo mejo, ga je stražnik odpeljal na predstojništvo mestne policije, ki vodi nadaljnjo preiskavo.

Mariborske in okoliške novice

— **Poroke.** V zadnjem času so se v Mariboru poročili: dr. Jože Munda, zdravnik zdravilišča v Rogaški Slatini, in gdčna Vladka Vrečko. — Rudolf Novšak, uradnik drž. žel., Studenci, in Emilija Jereb, uradnica drž. žel., Puškinova 9; Ivan Sinkovič, tovarniški delavec, Jezdarska ulica 8, in Zofija Lačen, navijalka, Tezno; Anton Priveršek, mag. phar., Celje, in Nevenka Matoševič, absolventinja trgovske akademije, Jadranska ulica 21; Ferdinand Majnik, krojač, in Štefanija Fišer, hči mizarja, Prečna ulica 4; Andrej Arih, ključavničar, in Marija Stumberger, delavka, Meljska cesta 42; Gustav Laharnar, rudniški nameščenec, in Jožefa Rokavec, trgovska sotrudnica, iz Laškega; Janez Slanič, progovni delavec, in Marija Šlaf, služkinja, Dolnja Počehova 10; Edvard Marguč, davčni uradnik, in Margareta Škorčič, zasebnica, iz Ormoža; Franc Dobnik, mesarski pomočnik, in Marija Hladnik. Obilo sreče!

— **Veliko zanimanje se opaža v Mariboru za monstre proces, ki se obeta v kratkem pred tukajšnjim okrožnim sodiščem.** Gre za znano afero ob meji, zaradi katere je doslej zaprtih 18 oseb. Skupno bo obtoženih preko 100 osumljencev, ki se bodo morali zagovarjati pred kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča.

— **Protituberkulozni dinar** je dosegel v mesecu marcu 1939 vsoto v kosmatem iznosu din 483.231.—, ki je namenjena za zgradbo azila jetičnim bolnikom v Mariboru. Izven stanovanjske akcije so v ta sklad prispevali in sicer dr. Josip Novak iz neke pravne zadeve din 100, Narodna banka, podružnica v Mariboru, din 210, neimenovani din 50, g. I. Volker mesto venca na grob Mariji Nekrep din 100, Društvo državnih in samoupravnih upokojencev in upokojenk v Mariboru din 100, in mestna uprava udruženja upok. oficirjev in uradnikov v Mariboru mesto venca na grob blagopok. kapetanu Kožarju din 100. Vsem prav iskrena hvala!

— **Literarni večer v Ljudski univerzi.** Snoči je bil v nabito polni dvorani Ljudske univerze literarni večer kot tretja prireditev Umetnostnega tedna, na katerem so z velikim uspehom čitali svoja dela naši obmejni umetniki in pisatelji in sicer Rudolf Golouh, Jern Ledina, Anton Ingolič, dr. Štefan Cajnkar, Branko Rudolf, Ruža Lucija Petelinova, Franc Roš, Milan Kaić, Vinko Žitnik in Radivoj Rehar. Večer je otvoril v imenu Ljudske univerze prof. Stanko Bunc, v imenu Umetniškega kluba pa njegov predsednik dr. Maks Šnuderl.

— **Poslanec Žebot se je odrekel poslančevanju.** »Del. polit.« poroča v št. 46: »Že pred volitvami v parlament je bilo govora o tem, da bo zastopnik »Vzajemne zavarovalnice«, načelnik okrajnega cestnega odbora in mariborski podžupan g. Žebot v primeru izvolitve za poslanca takoj odložil svoj mandat in prepustil mesto svojemu namestniku g. Wurzingerju. Kakor posnemamo iz poročila o zborovanju JRZ, ki je bilo objavljeno v št. 88 »Slovenca«, se je to sedaj že zgodilo, kajti »Slovenec« piše o g. Žebotu kot o bivšem poslancu, dasi doslej oficielno še ni bilo objavljeno, da se je odrekel mandatu. Dohodki g. Žebota kot zastopnika »Vzajemne zavarovalnice« so itak večji kot dohodki poslanca. Ako k temu prištejemo še plačo, ki jo prejema kot podžupan in načelnik okrajnega cestnega odbora, potem bi bil g. Žebot res nespameten, ako bi se ubijal s poslančevanjem.«

— **Železniški upokojenci,** ki so člani bolniškega fonda, bodo do 20. aprila predložili svoje članske liste v pisarni postajne blagajne na kolodvoru.

— **Svojevrstno maščevanje.** Ko se je posestnik Franc Bolcar iz Spuhle odpeljal s kobilo na svoje novo posestvo v Gradišču pri Sv. Barbari, je spravil konja v hlev, nato pa si je ogledal svoje nove gorice. Prejšnji posestnik Janez Perlek pa je izkoristil to priliko, da se maščuje zaradi tega, ker mu je novi posestnik ob poteku prevžitnine odpovedal stanovanje. V Bolcarjevi odsotnosti je zastrupil kobilo, ki je kmalu zatem poginila. Bolcar je oškodovan za 6000 din. V konjskem drobovju so našli gramoz, žeblje in dele žlice. — Neznani storilci so očividno tudi iz maščevanja zastrupili župniku pri Sv. Barbari dva psa.

— **Krvavo obračunavanje.** V Grajeni sta se 32letni mizarski pomočnik Ivan Hrenko in 30letni kovač Ivan Šešerko precej nalezla dobre kapljice. Ko sta bila v najlepšem razpoloženju, pa sta se spričkala in spopadla. Obdelala sta se drug drugega z nožem, dokler ni segel Šešerko po ročici in udaril z njo Hrenka po glavi. Oba sta se radi občutnih poškodb zatekla v bolnico.

— **Balkon se je podrl v Kamnici** pod nogami 50letnega posestnika Franca Pavliča, ki je padel s precejšnje višine na tla. Obležal je s poškodbami na obeh nogah. Pavliča so prepeljali v bolnico.

— **Pokopališke hijene.** Z župnega pokopališča v Framu je zmanjkal nagrobni spomenik iz črnega granita, ki so ga postavili svojci B. Hauptmana. Neki kamnoseški pomočnik je pri belem dnevu spomenik odpeljal in ga prodal v Mursko Soboto za 1600 din, dasi je kamen vreden preko 4000 din. Kamnoseškega pomočnika, nekega 22 letnega Alberta H., so orožniki ovadili sodišču.

— **Mariborsko delavstvo** ima svojo tradicionalno akademijo dne 6. maja ob 20. v dvorani Sokolskega doma.

— **Mariborski srednješolci čuvarji severne meje.** Že dolgo je bila večina mariborskih srednješolcev mnenja, da je bolj kot kjerkoli drugje ravno v Mariboru neobhodno potreben skupen nastop vse mladine. Kmalu po izjavi združenih slovenskih akademikov se je začelo tudi med nami resno delo. Pred kratkim smo se zbrali vsi in sklenili, da bomo posvetili vse naše sile edino le narodu. Izjavljamo, da bomo budni čuvarji severne meje in slovenstva, šli bomo med narod in ga prepričali, da ni tako kot govore tuji agitatorji, temveč da je domovina Slovencev edino le Jugoslavija. Z geslom: Z vero v Boga — in — Vse za kralja in narod bomo želi svoje uspehe. Mariborski srednješolci. K. L.

— **Preložena predstava.** V nedeljo 23. t. m. je v krčevinski šoli predstava »Lepe Vide«, ki jo uprizorijo vrli šmarješki sokolski diletanti. Predstava bi se imela vršiti dne 16. t. m., pa je bila radi sokolskega pomlad. izleta na mejo preložena na 23. t. m.

— **Mariborske društvene novice.** Drevi ob 20. v prostorih Narodno strokovne zveze v Sodni ulici redni občni zbor Društva zasebnih ter avtonomnih nameščencev. Drevi ob 20. pa je pri Orlu redni občni zbor Društva upokojencev v Narodnem domu, ob 10. pa pri Orlu občni zbor Umetniškega kluba.

— **Nočno lekarniško službo** imata tekoči teden Minaříkova lekarna na Glavnem trgu in Remsova lekarna na vogalu Aleksandrove in Meljske ceste.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 20. ob 20.: Upniki — na plan! Red C.

Petek, 21.: Zaprto.

*

Canjkarjevo dramo »Potopljeni svet« so v Ljubljani vprizarjali z izvrstnim uspehom in bo tudi za naše občinstvo nekaj svojevrstnega. Zlasti velja to za skrajno napeti prizor nastopa med glavnim junakom, bivšim bogoslovnim profesorjem dr. Pavlom Velnarjem in monsignorjem. Sploh pa je »Potopljeni svet« najzanimivejša slovenska noviteta zadnjega časa in zasluži, da bo uprizorjena v okviru Umetnostnega tedna.

VERDI

16

— Sklenil sem vendarle še nekaj storiti. Z novim letom nameravam uglasbiti Boitov libreto »Othello« ali »Beneški zamorec«. Čudovita je ta stvar. Boš videla. In pravim ti, prešinja me nepremagljiva volja do dela.

* * *

Vročina je pritisnila na vso moč. Starost je že legla na njuni glavi. Na nogah se že čuti breme sedeminsedemdesetih let, čeprav je duh še mlad in svež, čeprav tvorni genij še ni ugasnil.

— Hajdi, palica mojega življenja, podaj mi roko, da se naslonim nate, povedi me v studio, da si malo oddahnem od te vročine in da se odpočijem.

— Počasi, počasi . . . studio ti ne uide. No, pojdi in pazi na stopnice . . . Evo, zdaj pride še ena.

Evo ju v studiu, kjer je Verdi ustvaril toliko del. Glasovir je zaprt, a na starih partiturah se že nabira prah. V črnilniku niti kaplje črnila . . .

Vodi ga k velikemu naslanjaču sredi sobe, da ga tu počasi, previdno posadi v ta stari naslanjač. Ta čas je še obrnila naslanjač, da obvaruje svojega velikega in slavnega starca solnca. Zapre okna, spusti zastore, poboža ga po licu in sivi bradi, potem pa zaključi vse to s toplim poljubom.

— Kdaj želiš, da te zbudim?

— Ne glej na uro . . . Kadar je človek star, mu ure niso več potrebne. Pusti me spati, dokler se ne naspim. Sicer pa zdaj itak nimam drugega dela, kakor da počivam in spim.

Peppina odhaja počasi, po prstih. Verdi pa zapre oči, da se zazibljе v sladek sen, ki mu prinaša toliko in tako velikih prividov.

Dan v avgustu se nagiblje k večeru. Solnce še lije svoje tople žarke na zemljo. Giuseppina ponovno vstopi.

— Dovolj je spanj.

— Ha, ti si, — se prebudi Verdi.

— A njegovo življenje se že bliža koncu.

* * *

Zdi se, da Verdi to čuti.

— Čuj, Giuseppina, tebi dolgujem vse. Rad bi se oddolžil tvojemu spominu, — zašepeta že onemogel.

A ona, Giuseppina, nekoč slavna pevka Scale Strepponi, skrivi ustne in malo manjka, da ji solze ne zalijejo oči, ko ga navidez pokara:

— Kako moreš tako govoriti? Sram te bodi, namestu da bi ti bila jaz hvaležna, da ti morem biti služabnica, govoriš ti tako . . .

Verdi prime njeno roko in jo poboža.

— Veš, sklenil sem nekaj. Težko je bilo moje življenje, moja mladost. Ustanoviti hočem v Milanu dom za onemogle in siromašne glasbenike. In ta dom bo nosil tvoje ime . . . Evo, sklenil sem, a ti veš kako trmast sem. Tako mora biti, — de in v glasu mu znova zapoje struna njegove mladosti.

Januar je 1901. Verdi že leži na svoji bolniški postelji, s katere ne bo več vstal. To so njegove zadnje ure. In brzojav na vse strani sveta poroča o zadnjih utripih velikega srca. Pod oknom hotela v Milanu, kamor je prišel Verdi, se zbira množica.

Iz sobe stopi zdravnik mrkega obraza. Zašepeče, da je ugasnilo veliko življenje.

Gori na svoji smrtni postelji je tiho za vedno ugasnilo Vedijevo življenje. Besed ni bilo več, pač pa glasba. Glasba, kakor da svirajo okrog njega celi zbori. Kakor da je ogromen, neviden zbor zapel in zasviral vse po vrsti: začenši od zvončka vaške cerkve v Bussetu, kjer je bil rojen, pa preko tiste pesmi »Nina nana«, ki mu jo je pela mati in muzikanta postopača, tja do »Oberta«, »Nabuhodonozorja«, »Othella« in »Falstafa«.

In slavnih »štirih komadov«, posvečenih v Requiemu velikemu geniju Manzoniju.

Še enkrat je pogledal in videl za seboj njo, ki mu je bila najboljša družica, najzvestejši prijatelj . . . Pogledal je in videl tudi tisto, ki mu je vrnila mladost: Terezijo Stolz.

Toda Giuseppina, kje je ona?

Ni je. Odšla je pred njim. Izneverila se mu je, prepustila ga je starega, bolnega drugim . . . A samo ona je vedela vse, kar mu je bilo treba . . . Da, toda evo, prišla je . . .

— Pojdi, dobri moj starček z menoj . . . Glej, Giuseppina te niti sedaj ne zapušča.

In njena duša je odvedla Verdija na oni svet. Tam je še tretja ženska duša: to je Margerita.

Tri žene so tu: tri duše. Vse tri cel Verdijev genij. Te tri žene so zgodovina tridesetih Verdijevih del, bogastva, ki ga je dal svetu. Zapustil mu ga je za vse čase.

Tri žene so tu: tri duše. Vse tri ga obožavajo, vse tri mu prožijo roko, da ga odvedo na zadnjo pot. Da krenejo skupno z njim.

Toda v ozadju sobe je kakor da se prižiga četrta velika luč.

Četrta žena. To je zadnji trenutek življenja, ugašajočega življenja. Verdi odpre oči, pa mu omahne glava na blazinico. Ostala je samo duša, a telo je umrlo.

Stopijo zdaj tri žene skupaj s četrto k zemskim ostankom nesmrtnega genija. Od prvih treh se loči četrta in ta stopi k mrtvaški postelji.

— Prepustite ga meni. On pripada odslej samo meni. Ime mi je: Slava. Poleg Danteja, Michelangela in Leonarda spada Verdi med najslavnejša imena Italije.

Ta hip je prestopil prag nesmrtnosti.

Bilo je kakor da je izgovorila te besede Slava.

To je bilo 27. januarja 1901, ko so zvonovi Milana oznanjali, da je umrl Giuseppe Verdi in da je tistega dne njegovo ime pripadlo nesmrtnosti.

KONEC